

ଗଙ୍ଗା ରାମ ଦାସ

ବନାମ

1957

ଜାନୁଆରୀ 29

ଡେପୁଟି କମିଶନର ସମବାୟ ମହା ସମାଜ ଲିମିଟେଡ

[ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏସ୍. ଆର୍. ଦାସ, ଭଗବତୀ, ଭେଙ୍କଟାରାମ ଆୟାର,

ବି.ପି. ସିଂହା ଏବଂ ଏସ୍. କେ. ଦାସ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ]

ନିୟମ 12, ଆସାମ ମହାସାଲନ ନିୟମାବଳୀ- ଯଦି କ୍ଷମତାତୀତ ଏବଂ ଆସାମ ଜମି  
ରାଜସ୍ୱ ବିନିୟମର ଧାରା 16 ର ବିରୁଦ୍ଧରେ, 1/1886 ।

ଆସାମ ଜମି ରାଜସ୍ୱ ବିନିୟମର ଧାରା 16, 1/1886 "ମହାସାଲନ ର ଅଧିକାର" କୁ  
ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ ଏବଂ ଧାରା 155 (f) ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାରଙ୍କୁ "ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରିବା, କିମ୍ବା  
ମହାସାଲନ ରେ ----- ମାଛ ଧରିବା ପାଇଁ ଅଧିକାର" ପାଇଁ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା  
ପ୍ରଦାନ କରେ । ତଦନୁସାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ମହା ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହାର  
ନିୟମ 12 ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ବିକ୍ରୟ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟ କୌଣସି  
ମହାସାଲନ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରାଯିବ ନାହିଁ । ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ନିୟମ 12 ପ୍ରାଦେଶିକ  
ସରକାରଙ୍କ କ୍ଷମତାତୀତ ଥିଲା ଏବଂ ବିନିୟମର ଧାରା 16ର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଥିଲା ।

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ନିୟମ 12 କ୍ଷମତାତୀତ ନଥିଲା ଏବଂ ବିନିୟମର ଧାରା 16ର  
ବିରୁଦ୍ଧରେ ନଥିଲା । ଧାରା 16ରେ ଏପରି କୌଣସି ବିଷୟ ନାହିଁ ଯାହା ସେହି ମୂଳତତ୍ତ୍ୱ କିମ୍ବା ନୀତିକୁ  
ସୂଚାଇଥାଏ ଯାହା ଉପରେ ମହାସାଲନ ଅଧିକାର ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିବାର ନିୟମକୁ ଆଧାର କରି  
ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ । ସବୁକିଛି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବିଚାର ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ନିୟମ 12ରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ବିଶେଷ ଭାବେ  
ମହାସାଲନ ଅଧିକାରକୁ ବିକ୍ରୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଉପାୟରେ, ଯେପରିକି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବୁଝାମଣା  
ମାଧ୍ୟମରେ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି ।

ନୁରୁଦ୍ଦିନ୍ ଅହମ୍ମଦ ବନାମ ଆସାମ ରାଜ୍ୟ, A.I.R 1956 ଆସାମ 48 ବାତିଲ  
କରାଗଲା ।

ଆସାମ ରାଜ୍ୟ ବନାମ କେଶବ ପ୍ରସାଦ ସିଂ, (1953) S.C.R.865 ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ ।

ଦେଖାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଦେଖାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 374/1956 ।

1957

ରାଜସ୍ୱ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 33(M)/1955ରେ ଆସାମ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଡିସେମ୍ବର

19,1955 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନ । ଦେଖାନୀ ନିୟମ ସଂଖ୍ୟା 76/1955 ।

ରଜା ରାମ ଦାସ

ବନାମ

ଟି. କେ. ସମବାୟ

ମହ୍ୟ ସମାଜ

ଲିମିଟେଡ୍

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଫର୍ଗୁସନ୍ ଅଲି ଅହମ୍ମଦ ଏବଂ କେ. ଆର୍. ଚୌଧୁରୀ ।

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଭଗବତୀ

ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ପକ୍ଷରୁ ଡି. ଏନ୍. ମୁଖାର୍ଜୀ ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା 2 ଏବଂ 3 ପକ୍ଷରୁ ଆସାମର ମହାଧିବକ୍ତା ଏସ୍. ଏନ୍. ଲାହିରୀ ଏବଂ ମୌନୀତ ଲାଲ ।

1957. ଜାନୁଆରୀ 29 । ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଭଗବତୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା - 1955ର ରାଜସ୍ୱ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 33 (M)/1955 ଏବଂ ଦେଖାନୀ ନିୟମ ସଂଖ୍ୟା 76/1955ରେ ଆସାମ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟରୁ ଉପୁଜିଥିବା ବିଶେଷ ଅନୁମତି ସହ ଏହି ଆବେଦନ ।

ଆସାମ ରାଜ୍ୟ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 3, ଚାର୍ଜୁଆର ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର ମହ୍ୟପାଳନ ପାଇଁ ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ସହ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିଥିଲେ, ଯଥା- , ଏପ୍ରିଲ 1,1954 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 31,1957 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ମହ୍ୟପାଳନ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 12 ଅଧୀନରେ ବାର୍ଷିକ ଜମା 19,600 ଟଙ୍କା । ଦାରାଙ୍ଗର ଉପଆୟୁକ୍ତ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 କ ବିରୋଧରେ କିଛି ବିବୃତି ପାଇଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ମହ୍ୟପାଳନ ପାଇଁ ଲିଭ୍ ଦ୍ୱାରା ଖଣ୍ଡର VI ର ଉଲ୍ଲେଖ ଏବଂ ଲିଭ୍ ର କେତେକ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟ ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଅଭିଯୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ତିନି ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ସହାୟକ ଆୟୁକ୍ତଠାରୁ ବିବୃତି ପାଇଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ଉପସଂହାରରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଅଧିକ ପକ୍ଷ ଗଠନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ମହ୍ୟପାଳନ ର ବନ୍ଦୋବସ୍ତକୁ ବାତିଲ କରିଥିଲେ । ଏହା ବାତିଲ ହେବା ପରେ ଦେଖାଯାଏ ଯେ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 3, ନିୟମ 12 ଅଧୀନରେ ପୁନର୍ବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସହିତ ଉଚ୍ଚ ମହ୍ୟପାଳନ ର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ମେ 4,1955 ରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କଲେ, ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 କୁ ସେହି ତାରିଖ ଠାରୁ ଏହାର ଦଖଲ ଛାଡିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହା ପରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଆସାମ ଉଚ୍ଚନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଠାରୁ ଏକ ନିୟମ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହି ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ବେଆଇନ ଥିଲା

ଏବଂ ଏହି ବନ୍ଦୋବସ୍ତକୁ ସାଧାରଣତଃ ଯେଉଁ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥାଏ ସେହି ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ମହ୍ୟପାଳନ କୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବାକୁ ପଡିବ । ମହ୍ୟ ନିୟମାବଳୀର ଧାରା 1 ର ନିୟମ 11 ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2 ର ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ରାଜସ୍ୱ ଆବେଦନ ମଧ୍ୟ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଉତ୍ତର ନିୟମ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ଆବେଦନ ଆସାମ ଉଚ୍ଚନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଏକାଠି ଶୁଣାଣି କରାଯାଇଥିଲା ।

1957

ଗଙ୍ଗା ରାମ ଦାସ  
ବନାମ  
ଟି. କେ. ସମବାୟ  
ମହ୍ୟ ସମାଜ  
ଲିମିଟେଡ୍

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଭଗବତୀ

1955 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 31 ତାରିଖରେ *ନୁରୁଦ୍ଦିନ୍ ଅହମ୍ମଦ ବନାମ ଆସାମ ରାଜ୍ୟ*<sup>(1)</sup> ମାମଲାରେ ଦେଖାନୀ ନିୟମ ସଂଖ୍ୟା 56/1955 ରେ ଉଚ୍ଚନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ, ମହ୍ୟପାଳନ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 12କୁ "ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କ୍ଷମତାତୀତ" ବୋଲି ଘୋଷଣା କରି ଏହାକୁ ଅବୈଧ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇନଥିବା ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ଏହି ରାୟକୁ ଅନୁସରଣ କରିଥିଲା ଏବଂ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଗଲା ଯେ, ମହ୍ୟପାଳନ ନିୟମାବଳୀ ନିୟମ 12 ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ସହ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 3 ପାଖରେ କୌଣସି ଅଧିକାରିତା ନାହିଁ ଏବଂ କେବଳ ସେହି ଆଧାରରେ ବାତିଲ ଆଦେଶ ସମର୍ଥନ କରାଯିବା ଉଚିତ । ତଦନୁସାରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 କି ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚନ୍ୟାୟାଳୟ ସମାନ ଉପସଂହାରରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ କହିଥିଲେ ଯେ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 3ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ କରାଯାଇଥିବା ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଅଧିକାରିତା ବାହାରେ ଥିଲା । ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ନିୟମକୁ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାଏମ୍ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 3ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ବନ୍ଦୋବସ୍ତକୁ ବାତିଲ କରିଦିଆଗଲା ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନର ମହ୍ୟ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମହ୍ୟପାଳନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ନୂତନ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବାକୁ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଗଲା ।

*ନୁରୁଦ୍ଦିନ୍ ଅହମ୍ମଦ ବନାମ ଆସାମ ରାଜ୍ୟ*<sup>(1)</sup> ମାମଲାରେ ଉଚ୍ଚନ୍ୟାୟାଳୟର ନିଷ୍ପତ୍ତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ଆସାମ ରାଜ୍ୟ କୌଣସି ଅନୁମତି ପାଇ ନଥିଲା, ଏବଂ ସ୍ୱସ୍ତତଃ ଏହି ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଥିଲା ଯେ ମହ୍ୟ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 12 କ୍ଷମତାତୀତ ଥିଲା । ତେବେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ବିରୋଧରେ ଆବେଦନ କରିବା ପାଇଁ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ପାଇଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 3 ତାଙ୍କ ସହିତ ମିଶି କରିଥିବା ମହ୍ୟପାଳନ

(1) A.I.R. 1956 Assam 48.

(1) A.I.R. 1956 Assam 48.

1957

ରଜା ରାମ ଦାସ  
ବନାମ  
ଟି. କେ. ସମବାୟ  
ମହ୍ୟ ସମାଜ  
ଲିମିଟେଡ୍

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଭଗବତୀ

ବନ୍ଦୋବସ୍ତକୁ ରଦ୍ଦ କରିଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଆସାମ ରାଜ୍ୟକୁ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ସହିତ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 3 ଭାବେ ଅଭିହିତ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀ ଏହା ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ଥିଲେ ଯେ ମହ୍ୟପାଳନ ନିୟମାବଳୀ ନିୟମ 12 କ୍ଷମତାଭୁକ୍ତ ଅଟେ । ଆସାମ ରାଜ୍ୟ ଏହି କ୍ଷିତିକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲା ଯେ ଏହି ନିୟମ କ୍ଷମତାତୀତ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଏହି ଆବେଦନରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 3 ଭାବରେ ଏହାକୁ ଯୋଡ଼ାଯାଇଥିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଏହା ଏହି କ୍ଷିତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା ଯେ ମହ୍ୟ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 12ଟି କ୍ଷମତାଭୁକ୍ତ ଥିଲା, ଏକ କ୍ଷିତି ଯାହାକୁ ଏହା *ନୁରୁଦିନ୍ ଅହମ୍ମଦ ବନାମ ଆସାମ ରାଜ୍ୟ* <sup>(1)</sup> ମାମଲାରେ କିମ୍ବା ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିଷ୍ପତ୍ତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବେଦନ କରି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଜାୟ ରଖିବାକୁ ବାଛି ନଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରି ଏବଂ ଏହି ଆବେଦନରେ ଉପକ୍ଷିତ ହୋଇ ସତେ ଯେପରି ଏହା ଗୁପ୍ତ ଦ୍ୱାର ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିଲା, ଏହାକୁ ସମର୍ଥନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲା ।

ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ମଧ୍ୟ ଅନୁରୂପ ହସ୍ତରେ ଥିବା ପରି ଜଣାପଡ଼େ । ଯଦି ଆବେଦନକାରୀ ନିଜର ମତକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଆନ୍ତେ ଏବଂ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ କରିଥାଆନ୍ତେ ଯେ ନିୟମଟି କ୍ଷମତାଭୁକ୍ତ ରହିଛି, ତେବେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 3 ଦ୍ୱାରା ମହ୍ୟପାଳନ ର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ସହିତ ଅଧିକାରିତା ମଧ୍ୟରେ ରହିଥାଆନ୍ତା ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2 ଦ୍ୱାରା ବାତିଲ୍ କରାଯିବା ଅବୈଧ ଏବଂ ଅକାମୀ ହୋଇଥାଆନ୍ତା । ତେବେ ଏହି ପ୍ରତିକାର ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 କି ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ନଥିଲା କାରଣ ସେ ଉଚ୍ଚନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ବିରୋଧରେ ଆବେଦନ କରିନଥିଲେ । ସେହି କ୍ଷିତି ସହିତ ଖାପଖୁଆଇବାକୁ ଏହା ଅନୁକୂଳ ନଥିଲା, ଲିଜ ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପାଇଁ ଅତିକମରେ 2½ ମାସର ସମୟ ଥିଲା ଏବଂ ସେହି ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପରେ ଏହା ନିଜକୁ ସେହି ଅପମାନଜନକ କ୍ଷିତିରେ ପାଇଥାନ୍ତା, ଯେଉଁ କ୍ଷିତିରେ ଏହାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମହ୍ୟପାଳନ ଲିଜର ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ନେଇ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଆବେଦନର ଶୁଣାଣି ସମୟରେ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1, ଉଚ୍ଚନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ଏବଂ ମହ୍ୟପାଳନ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 12କୁ କ୍ଷମତାତୀତ ବୋଲି ଡର୍କ୍ କରି ବିଶେଷ ମନୋଭାବ ପୋଷଣ କରିଥିଲେ । ଏହା ଏକମାତ୍ର ଆଧାର ଥିଲା ଯାହା ଉପରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସହିତ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 3 ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ବନ୍ଦୋବସ୍ତକୁ ହେୟ ବୋଲି ମନେ କରାଯାଇପାରିବ ଏବଂ

(1) AIR 1956 Assam 48.

ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଦ୍ଵାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଅସଙ୍ଗତ ମନୋଭାବ ଉପରେ ଆଉ କୌଣସି ମନ୍ତବ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।

1957

ଗଙ୍ଗା ରାମ ଦାସ  
ବନାମ  
ଚି. କେ. ସମବାୟ  
ମହ୍ୟ ସମାଜ  
ଲିମିଟେଡ୍

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଭଗବତୀ

ତେଣୁ ଆବେଦନକାରୀ, ଯିଏକି ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 3, ଆସାମ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ଵାରା ସମର୍ଥିତ ହୋଇଥିଲେ, ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1ଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦୀୟ ପ୍ରସଙ୍ଗଟି ମହ୍ୟ ନିୟମାବଳୀର ଧାରା 12ର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର କ୍ଷମତାଭୁକ୍ତ । ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଆସାମ ଭୂମି ଓ ରାଜସ୍ଵ ବିନିମୟ, 1885 (ବିନିମୟ 1/1886) ର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଆସାମ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ଵାରା ମହ୍ୟପାଳନ ସମାଧାନ ପାଇଁ ନିୟମାବଳୀକୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ଉପଯୁକ୍ତ ହେବ ସେହି ଆଧାରରେ:

*"ଧାରା 16 । ମହ୍ୟପାଳନ ର ଅଧିକାର।-*

ଉପ ଆୟୁକ୍ତ, ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ସହିତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ରୀତିରେ ଉଦ୍ ଘୋଷଣା ଦ୍ଵାରା ପ୍ରବାହିତ କିମ୍ବା ସ୍ଥିର ଥିବା ଏକ ଜଳ ସଂଗ୍ରହକୁ ମହ୍ୟପାଳନ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିପାରିବେ; ଏବଂ ଧାରା 155 ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ମିତ ନିୟମାବଳୀରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟତିରେକେ, ଏହି ନିୟମାବଳୀ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ କିମ୍ବା ପରେ, ଜନସାଧାରଣ କିମ୍ବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଏହିପରି ଘୋଷିତ କୌଣସି ମହ୍ୟପାଳନ ର କୌଣସି ଅଧିକାର ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ବିବେଚନା କରାଯିବ ନାହିଁ ।

"ଉଲ୍ଲେଖ ଆଉ କି ଏହି ଧାରାର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା, ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ତରଫରୁ ମାଛ ଧରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା ଅଧିକାରର କ୍ଷେତ୍ର ମଞ୍ଚୁରୀ କିମ୍ବା ଏହି ବିନିୟମ ଲାଗୁ ହେବ ପୂର୍ବରୁ ଜଣେ ମାଲିକଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରାପ୍ତ କୌଣସି ମହ୍ୟପାଳନ ଅଧିକାର କିମ୍ବା ଏହି ବିନିୟମ ଲାଗୁ ହେବା ପରେ ଏହି ଭୂସମ୍ପତ୍ତିରେ ଥିବା ମହ୍ୟ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ଜଣେ ମାଲିକଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରାପ୍ତ ଏପରି ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବନାହିଁ ।"

*"ଧାରା 155 । ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ କ୍ଷମତା ।*

ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାର, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ, ଯାହା ପାଇଁ ସେ (ଏହିପରି) ଏହି ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ଵାରା କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ, ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିପାରିବେ :

1957

(f) ଅନୁମତି ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିବା, କିମ୍ବା ଧାରା 16 ଅନୁଯାୟୀ ଘୋଷିତ ମହ୍ୟପାଳନ

କ୍ଷେତ୍ରରେ ମାଛ ଧରିବା ପାଇଁ ----- ଅଧିକାରରେ ଚାଷ କରିବା "

ରଜା ରାମ ଦାସ

ବନାମ

ଟି. କେ. ସମବାୟ

ମହ୍ୟ ସମାଜ

ଲିମିଟେଡ୍

"ମହ୍ୟପାଳନ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 12 : ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବିକ୍ରି ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମହ୍ୟପାଳନର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରାଯିବ ନାହିଁ । ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପାରିତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଆଦେଶ ଚୁଡ଼ାନ୍ତ ହେବ :

ପରନ୍ତୁ, ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିଲାମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ଵାରା ବିକ୍ରୟ ବଦଳରେ ମହ୍ୟପାଳନ ର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ପାଇଁ ଟେଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଲାଗୁ କରିପାରିବେ ।"

ଏହି ନିୟମ ଆସାମ ଭୂମି ରାଜସ୍ଵ ପ୍ରକରଣ ପୁସ୍ତିକା, ଖଣ୍ଡ 1 (ଷଷ୍ଠ ସଂସ୍କରଣ) ର ଅଧ୍ୟାୟ Xରେ "ମହ୍ୟପାଳନ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ପାଇଁ ନିୟମାବଳୀ" ଶୀର୍ଷକରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟକୁ ଚାରୋଟି ବିଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି :

ଧାରା I-ସାଧାରଣ ଏବଂ ମହ୍ୟପାଳନ ର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ।

ଧାରା II -ବିବିଧ ।

ଧାରା III-ଆଶ୍ରୟ ସ୍ଥଳ, ଏବଂ

ଧାରା IV – ଟେଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ଵାରା ମହ୍ୟପାଳନ ର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ପାଇଁ ନିୟମାବଳୀ ।

ଧାରା 1 ର ନିୟମ 3 ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମହ୍ୟପାଳନ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ପାଇଁ ସାଧାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ହେଉଛି ଚଳିତ ବର୍ଷର ଶେଷ ଦିବସର ସମାପ୍ତି ହେଉଥିବା ଲିଜ୍ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରାପ୍ତ ସମସ୍ତ ପଞ୍ଜିକୃତ ମହ୍ୟପାଳନ କିମ୍ବା ନିୟମ 9 ଅନୁଯାୟୀ, ଗତ ବର୍ଷ ନିଲାମରେ ଯାହା ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ ଥିଲା, ନିଲାମ ଦ୍ଵାରା ତାହାର ବିକ୍ରୟ । ବିକ୍ରୟ ସ୍ଥାନ, ବିକ୍ରୟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ, ଲିଜ୍ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ପରେ, ନିୟମାବଳୀ ଅଧୀନରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ଉପ ଆୟୁକ୍ତ କିମ୍ବା ସବ୍-ଡିଭିଜନାଲ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସମସ୍ତ ଆଦେଶ ବିରୋଧରେ ଆସାମ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଆବେଦନ ପାଇଁ ନିୟମ 11ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ଯେ ନିୟମ 12 ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଣୀତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତର ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ଆବେଦନ କରାଯିବ ନାହିଁ । ଏହା ପରେ ଉପରୋକ୍ତ ନିୟମ 12 ଅନୁସରଣ କରେ, ଯେଉଁଥିରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବିକ୍ରୟ ବ୍ୟତୀତ ମହ୍ୟପାଳନ ର

1957

ଗଜା ରାମ ଦାସ  
ବନାମ  
ଟି. କେ. ସମବାୟ  
ମହ୍ୟ ସମାଜ  
ଲିମିଟେଡ୍

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଭଗବତୀ

ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟରେ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରାଯିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହି ନିୟମ ପାଇଁ ଏକ ପରତ୍ନକ ଲାଗୁ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ, ସେତେବେଳେ ନିଲାମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବଦଳରେ ମହ୍ୟପାଳନ ର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ପାଇଁ ଟେଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଲାଗୁ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ କରିବ । ଧାରା 1ର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଉପଧାରା II ଏବଂ IIIର ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଏହି ଆବେଦନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ଧାରା IVର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ଯେଉଁଥିରେ ଟେଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ଵାରା ମହ୍ୟପାଳନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବାର ନିୟମ ରହିଛି । ନିୟମ 42ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ ସରକାର ସମୟ ସମୟରେ କୌଣସି ମହ୍ୟପାଳନକିମ୍ବା ମହ୍ୟପାଳନ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଟେଣ୍ଡର ମାଧ୍ୟମରେ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ଚୟନ କରିପାରିବେ ଏବଂ ଉପ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସମୟ ପାଇଁ ଏହାକୁ ଲିଜରେ ଦେବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରିବେ ଏବଂ ଟେଣ୍ଡର ମାଧ୍ୟମରେ ମହ୍ୟପାଳନ କ୍ଷେତ୍ରର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏଥିରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ।

ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନିୟମାବଳୀ ର ସାରମର୍ମରୁ ଜଣାପଡ଼ିବ ଯେ ମହ୍ୟପାଳନର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ପାଇଁ ସାଧାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ହେଉଛି ନିଲାମ ବିକ୍ରୟ ଆୟୋଜନ କରିବା । ତଥାପି, ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ, ନିଲାମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପରିବର୍ତ୍ତେ ମହ୍ୟପାଳନ ର ବନ୍ଦୋବସ୍ତର ଟେଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରସ୍ତାବିତ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଯଦି ସରକାର କୌଣସି ମହ୍ୟପାଳନ କ୍ଷେତ୍ର ବା ମହ୍ୟପାଳନ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଟେଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମାଧ୍ୟମରେ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଚୟନ କରନ୍ତି ଏବଂ ଉପ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ଏହି କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅବଧି ପାଇଁ ଲିଜରେ ଦେବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଅନ୍ତି, ତେବେ ଧାରା IV ନିଲାମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଜରିଆରେ ମହ୍ୟପାଳନ ର କ୍ଷେତ୍ରରେ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ରିୟା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥାଏ ।

ତେଣୁ ଆମ ବିଚାର ପାଇଁ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି ଯେ, ଏହି ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ଵାରା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟରେ ମହ୍ୟପାଳନ ର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବାର କ୍ଷମତା ରହିଛି କି, ଉଦାହରଣ ସ୍ଵରୂପ, ନିଲାମ ବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା ଟେଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ଵାରା ଏହାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ନକରି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଦ୍ଵାରା କରିବା ।

ଆମେ ଏଠାରେ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ତରଫରୁ ଉପସ୍ଥାପିତ ଏକ ତର୍କକୁ ସମାଧାନ କରିପାରିବା ଏବଂ ଯାହା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଗ୍ରହଣୀୟ ମନେହୁଏ ଯେ

1957

ରଜା ରାମ ଦାସ  
ବନାମ  
ଟି. କେ. ସମବାୟ  
ମହ୍ୟ ସମାଜ  
ଲିମିଟେଡ୍

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଭଗବତୀ

ମହ୍ୟପାଳନ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 12, ଯାହା ଏହି କ୍ଷମତାର ଉପରେ, ତାହା କ୍ଷେମତାତୀତ ଥିଲା ଏବଂ 1886 ର ଆସାମ ଜମି ରାଜସ୍ୱ ନିୟାମକ । ର ଧାରା 16କୁ ବିରୋଧ କରୁଥିଲା । ସେହି ଧାରା ମହ୍ୟପାଳନ ର ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜଡ଼ିତ ଏବଂ ଏଥିରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ଯେ ଉପ ଆୟୁକ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ଏକ ଘୋଷଣାନାମା ମାଧ୍ୟମରେ କୌଣସି ଜଳ ସଂଗ୍ରହକୁ ମହ୍ୟପାଳନ ଭାବେ ଘୋଷଣା କରିପାରିବେ ଏବଂ ଏହିପରି ଘୋଷିତ ମହ୍ୟପାଳନ ରେ କୌଣସି ଅଧିକାର ଜନସାଧାରଣ କିମ୍ବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ନାହିଁ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଧାରା 155 ଅନୁଯାୟୀ ନିୟମାବଳୀରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନହୋଇଛି । ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଏହି ପ୍ରାବଧାନ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ, ଏବଂ ତେଣୁ ଆମେ ସେ ବିଷୟରେ କୌଣସି ଉଲ୍ଲେଖ କରିବୁ ନାହିଁ । ଏକମାତ୍ର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ହେଉଛି ଯେ ଧାରା 155 ଅନୁଯାୟୀ ବୈଧ ଭାବରେ କୌଣସି ନିୟମ ଅଛି କି ଯାହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ ନକରି ଅନ୍ୟ ଉପାୟରେ ମହ୍ୟପାଳନ ର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ କରିଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 କିମ୍ବା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସହ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରି ଏହା କରାଯାଇଥିଲା । ଧାରା 16ର ପ୍ରବଧାନଗୁଡ଼ିକରେ ଏପରି କିଛି ନାହିଁ ଯାହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ କେଉଁ ନିୟମାବଳୀ ଉପରେ ଜନସାଧାରଣ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମହ୍ୟପାଳନ ନିମିତ୍ତ ପ୍ରାପ୍ତ ଅଧିକାର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହବ କିମ୍ବା ସେଥିରେ ଏପରି କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ ଯେ ଯାହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ନୀତିକୁ ସୂଚାଇବ । ଏହି ସମସ୍ତ ବିଷୟ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବିଚାର ଉପରେ ଛାଡ଼ି ଦିଆଯାଇଛି, ଯାହା ଧାରା 155 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ, ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏବଂ ଧାରା 16 ଅନୁଯାୟୀ ଘୋଷିତ ଏବଂ ଏହି ନିୟମାବଳୀ ସହିତ ସୁସଂଗତ ମହ୍ୟପାଳନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମହ୍ୟପାଳନ ର ଅଧିକାରର ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା । ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ଆବଦ୍ଧ ରହିବେ ଏବଂ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମହ୍ୟ ଅଧିକାରର କୌଣସି ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବାର ଅଧିକାର ପାଇବେ ନାହିଁ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଧାରା 155 ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇନାହିଁ । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହି ମହ୍ୟପାଳନ ଅଧିକାର ଉପରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଲିକାନା ଅଧିକାର ଅଛି ବୋଲି ଯୁକ୍ତି କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ, ଯେକୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବାର ଅଧିକାର ଥିଲା ।

ତେଣୁ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଧାରା 155 ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ନିୟମକୁ ଦର୍ଶାଇ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଦ୍ୱାରା ଯଥାର୍ଥ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ନ ହେଲେ, ଏହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଉପକୃତ କରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ମହ୍ୟପାଳନ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 12ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ନିର୍ଭର

1957

ଗଜା ରାମ ଦାସ  
ବନାମ  
ଟି. କେ. ସମବାୟ  
ମହ୍ୟ ସମାଜ  
ଲିମିଟେଡ୍

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଭଗବତୀ

କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ଏହି ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଉପାୟରେ ମହ୍ୟପାଳନ ଅଧିକାରର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି । ଏହାଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ନିଲାମ ବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା ଟେଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନକରି ମଧ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଜରିଆରେ ମହ୍ୟପାଳନ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ଯଦିଓ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷୁଦ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଏହି କ୍ଷମତା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇନାହିଁ, ତଥାପି ନିୟମ 12ର ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରୁଥିବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ଧାରା 1 ର ନିୟମ 1 ରୁ 11 ରେ ନିଲାମ ବିକ୍ରୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପରେ ନିୟମ 12ରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ମାମଲା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟରେ ମହ୍ୟ ଅଧିକାରର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ନିଷେଧ କରାଯାଇଛି । କୌଣସି ମହ୍ୟପାଳନ ବିକ୍ରୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟରେ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହି ନିଷେଧ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସାଧାରଣ ଅଟେ, କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ରଖାଯାଇଛି ଯାହା କେବଳ ଏହି ଅର୍ଥରେ ଏପରି ସର୍ତ୍ତାବଳୀରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ବାଖ୍ୟା କରାଯାଇପାରିବ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପାଖରେ ବିକ୍ରୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଉପାୟରେ ମହ୍ୟପାଳନ ମାନଙ୍କ ଅଧିକାରର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବାର କ୍ଷମତା ରହିବ । ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଏହି କ୍ଷମତା ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ କରାଯାଇନାହିଁ, ଏବଂ ଯଦି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଉପାୟରେ ମହ୍ୟପାଳନ ଅଧିକାରର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବାର କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଏ, ତେବେ ଏହା ଟେଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରି ଏହା କରିପାରିବ, ଯଦି ଏହା କରିବା ଉଚିତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ, କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତରେ ପ୍ରବେଶ କରି, ଯଦି ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତି ଏହା ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ନିଲାମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଟେଣ୍ଡର ପ୍ରଣାଳୀ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ବ୍ୟତୀତ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ଉପୁଜିପାରେ ଯେଉଁଠାରେ କି ମହ୍ୟଚାଷୀ ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଏହାକୁ ବାତିଲ କିମ୍ବା ତ୍ୟାଗ କରାଯିବା କାରଣରୁ ଏବଂ ସେହି ସମୟରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଏହିପରି ଲିଜର ଅବଧି ଶେଷ ହୋଇନଥିବା ଅଂଶ ପାଇଁ ମହ୍ୟଚାଷୀ ଅଧିକାରକୁ ସର୍ବସାଧାରଣ ନିଲାମ କିମ୍ବା ଟେଣ୍ଡରକୁ ଆହ୍ୱାନ ମାଧ୍ୟମରେ ବିକ୍ରୟ କରିବା ସମ୍ଭବ କିମ୍ବା ଉପଯୁକ୍ତ ହୋଇନପାରେ ଏବଂ ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ମହ୍ୟଚାଷୀ ଅଧିକାରର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମାଧାନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିପାରନ୍ତି ଯାହାଫଳରେ ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ଯଥାସମ୍ଭବ ଅଧିକ ରାଜସ୍ୱ ଅର୍ଜନ କରାଯାଇପାରିବ । ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ହିଁ ପରିସ୍ଥିତିର ସର୍ବୋତ୍ତମ ବିଚାରକର୍ତ୍ତା ହେବେ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ବ୍ୟତୀତ

1957

ରଜା ରାମ ଦାସ

ବନାମ

ଟି. କେ. ସମବାୟ

ମହ୍ୟ ସମାଜ

ଲିମିଟେଡ୍

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଭଗବତୀ

ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟରେ ମହ୍ୟ ଅଧିକାରର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ପାଇଁ କେଉଁ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅବଲମ୍ବନ କରାଯିବ ତାହା ସ୍ଥିର କରିପାରିବେ । ଧାରା IV ର ପ୍ରାବଧାନରେ ମହ୍ୟପାଳନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଲାମ ପ୍ରଣାଳୀ ଦ୍ଵାରା ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ପାଇଁ ଏପରି କୌଣସି ନିୟମ ନାହିଁ ଯାହା ଉପରୋକ୍ତ ସ୍ଥିତିକୁ ବିରୋଧ କରେ ।

ତେଣୁ ଆମେ ଭାବୁଛୁ ଯେ ନିୟମ 12ରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ମହ୍ୟପାଳନ ଅଧିକାରର ବିକ୍ରୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଉପାୟରେ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବାର କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଆସାମ ଜମି ଏବଂ ରାଜସ୍ଵ ନିୟାମକ, 1/1886ରେ ଧାରା 16ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ମହ୍ୟପାଳନ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 12 ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ । ଏହି ଆବେଦନର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିୟମ 12 ର ଗଠନ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଏବଂ ଆମେ ବୁଝିବା ପାଇଁ ବିଫଳ ଯେ ନିୟମ 12 ର କ୍ଷମତାଭୁକ୍ତ କିମ୍ବା କ୍ଷମତାତୀତ ଚରିତ୍ରର ପ୍ରଶ୍ନ କିପରି ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି । ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ତରଫରୁ ଉପସ୍ଥାପିତ ସମସ୍ତ ତର୍କ ଏକ ଭୁଲ ଧାରଣା ଉପରେ ଆଧାରିତ ଏବଂ ଏହାକୁ ବଜାୟ ରଖାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଆସାମ ରାଜ୍ୟ ବନାମ କେଶବ ପ୍ରସାଦ ସିଂ(¹) ଯାହା ଉପରେ ଆସାମ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଜ୍ଞ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିମାନେ ନୁରୁଦ୍ଦିନ୍ ଅହମ୍ମଦ ବନାମ ଆସାମ ରାଜ୍ୟ (²) ମାମଲାରେ ନିଜର ରାୟକୁ ଆଧାର କରିଥିଲେ, ଯାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ବିବାଦକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିନଥିଲା ଏବଂ ଏହା କ୍ଷଷ୍ଟ ଭାବରେ ଭୁଲ ଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ସମର୍ଥନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ତେଣୁ ଏହାର ପରିଣାମ ସ୍ଵରୂପ ଏହି ଆବେଦନକୁ ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସହିତ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 3ଦ୍ଵାରା ମହ୍ୟ ଅଧିକାରର ବନ୍ଦୋବସ୍ତକୁ ବୈଧ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯିବ । ଯଥେଷ୍ଟ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ମଧ୍ୟ ସମାନ ରିହାତି ପାଇବାର ହକଦାର ଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣରେ ବିଭିନ୍ନ ତଥ୍ୟଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ରହିଛି ଯେ ତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଥିବା ମାଛତାଷୀ ଅଧିକାର ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2 ବୈଧ ଭାବରେ ବାତିଲ କରିଛନ୍ତି କି । ଏଥିସହିତ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଏଭଳି ସୁବିଧାକୁ ଅସ୍ଵୀକାର କରି ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଛି ଯେ, ମହ୍ୟପାଳନ ଅଧିକାରର ନିୟମ 12 କ୍ଷମତାତୀତ ଥିଲା । ତେଣୁ, ଆମେ ଭାବୁନାହିଁ ଯେ, ଏହି ରାୟ ଆଧାରରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 କୌଣସି ପ୍ରକାର ପ୍ରତିକାର ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି । ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 3, ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗର ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ଏକମାତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ଭାବରେ ଆଗ୍ରହୀ, ଏହା ଗୁପ୍ତ ଦ୍ଵାର ଦେଇ ପ୍ରବେଶ କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଏହି ରାୟର ଲାଭ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ, ଏକ ଅନାବଶ୍ୟକ ଆଶ୍ଵସ୍ତି ଯାହା ବିବାଦୀୟ ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ଆମର

(¹) [1953] S.C.R. 865

(²) A.I.R. 1956 Assam 48.

ନିଷ୍ପତ୍ତିର ଫଳସ୍ୱରୂପ ପାଇବ । ମାମଲାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆମେ ଅନୁଭବ କରୁ ଯେ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଦେଶ ହେବା ଉଚିତ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପକ୍ଷ ଏହି ଆଦେଶର ନିଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବେ ଏବଂ ଆମେ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଆଦେଶ ଦେଉଛୁ ।

1957

ଗଙ୍ଗା ରାମ ଦାସ  
ବନାମ  
ଚି. କେ. ସମବାୟ  
ମହ୍ୟ ସମାଜ  
ଲିମିଟେଡ୍

*ଆଦେଶକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।*

### ଅସ୍ୱୀକରଣ

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଭଗବତୀ

“ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମା ରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।”

**ଭାଷାନ୍ତର :**

ସୁମିତ୍ରା ସାହୁ, ଅନୁବାଦିକା,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।